

Nr 7.

Ankom till riksdagens kansli den 19 februari 1925 kl. $\frac{1}{2}$ 3 e. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner med förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete.

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 115 i första kammaren av herr *Alexander Nilsson* m. fl. och nr 155 i andra kammaren av herr *Westman* m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte antaga såsom bilaga till motionerna fogat förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete av följande lydelse:

Förslag

till

förordning angående utförselbevis för råg och vete.

Häri genom förordnas som följer:

§ 1.

Den, som av omalen råg eller omalet vete, varöver han utan hinder av tullverket kan inom riket fritt förfoga, på en gång till utförsel angiver och med en och samma lägenhet sjöledes eller på järnväg utför sammanlagt eller av någotdera slaget minst 500 kilogram, äger, såvida den utförda varan skäligen kan anses marknadsgill, av vederbörande tullmyndighet erhålla bevis om utförseln, med angivande tillika av det tullbelopp, som skolat utgå vid införsel av sådan vara till enahanda myckenhet.

Utförsel till svensk frihamn berättigar icke till erhållande av utförselbevis.

§ 2.

Innehavare av utförselbevis vare berättigad att, inom sex månader från det angivningen till utförsel ägt rum, mot bevisets återställande *antingen* utan tullavgifts erläggande införa omalen eller malen råg eller omalet eller malet vete till så stor myckenhet, att den tull, som enligt tulltaxan skolat därå belöpa, är lika med det i utförselbeviset angivna tullbeloppet,

eller, i den mån för varor, som nu sagts, inom förenämnda tid av sex månader influtna tullavgifter, efter avdrag av två procent, därtill lämna tillgång, hos generaltullstyrelsen utbekomma sagda belopp med avdrag av två procent.

§ 3.

Av Konungen meddelas närmare föreskrifter rörande utfärdande av utförselbevis samt författningens tillämpning i övrigt.

Denna förordning träder i kraft den 1 augusti 1925 och gäller till och med den 31 juli 1927.

Beträffande motiveringen för detta förslag får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet.

Frågan om utförselbevis för råg och vete har senast varit föremål för riksdagens prövning år 1924, då Kungl. Maj:t genom proposition nr 56 för riksdagen framlade ett förslag, som utom i fråga om bestämmelsernas giltighetstid hade enahanda innehåll som det ovan intagna förslaget. Kungl. Maj:ts nämnda proposition avsåg en permanent anordning med utförselbevis, under det att det nu föreliggande förslaget avser en provisorisk dylik anordning för tiden 1 augusti 1925—31 juli 1927.

1924 års bevillningsutskott hemställde i sitt i anledning av propositionen avgivna betänkande, nr 23, att propositionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd, vilken hemställan bifölls av båda kamrarna. Ett reservationsvis framställt yrkande om en provisorisk anordning med utförselbevis, gällande två år, vann icke heller riksdagens bifall. Ur den av utskottet anförda utförliga motiveringen må här erinras om följande.

Utskottet framhöll till en början, att förslaget om utförselbevis för råg och vete i främsta rummet avsåge att få till stånd konkurrens med kvarnarna om den svenska brödsäden och att därigenom höja priserna på densamma.

Vidare anförde utskottet, att utförselbevisen skulle, i den mån de kunde komma till användning, få karaktär av exportpremier, samt framhöll åtskilliga stora brister, med vilka deras tillämpning måste vara förenad. Utförselbevisen vore sålunda ägnade att i främsta rummet gynna de trakter av landet, där spannmålspriserna redan utan utförselbevis vore högst, samt ett relativt fåtal av landets jordbrukare. Utförselbevisen skulle vidare verka fördyrande på de enklare och billigare vetemjölssorterna samt på allt rågmjöl utan att höja priserna på de högsta kvaliteterna vetemjöl, varigenom utförselbevisen skulle befrämja den rådande tendensen att an-

vända det dyrare amerikanska vetemjålet i stället för det i näringsvärde likställda, av svenskt vete framställda mjölet. Huvudparten av utskottets utredning gick emellertid ut på att påvisa, att utförselbevisen i själva verket icke skulle vara i stånd att skapa den konkurrens med kvarnarna som åsyftats.

Utskottet yttrade sig jämväl om utförselbevisens berättigande ur nationalekonomisk synpunkt samt framhöll därvid, att i Tyska riket, där ett system med utförselbevis tillämpats, dessa varit av geografiska skäl motiverade, men att sådana skäl för Sveriges vidkommande icke förefunnos. Då den export, som utförselbevisen vore avsedda att framkalla, icke heller eljest syntes hava några särskilda nationalekonomiska skäl för sig, framstode det för utskottet såsom en, nationalekonomiskt sett, oklok åtgärd att exportera en nödvändighetsvara, som landet producerade i otillräcklig mängd för eget behov, allrahelst som det pris de exporterade varorna betingade, skulle minskas med transportkostnaderna samtidigt som importvarornas pris skulle ökas med motsvarande kostnader.

Under åberopande av vad bevillningsutskottet vid 1924 års riksdag sålunda och i övrigt anfört i detta ämne samt då, sedan nämnda riksdag intagit ställning till frågan, några nya skäl för införande av utförselbevis för råg och vete icke tillkommit, får utskottet hemställa,

att förevarande motioner, I: 115 av herr Alexander Nilsson m. fl. och II: 155 av herr Westman m. fl., med förslag till förordning angående utförselbevis för råg och vete, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 19 februari 1925.

På bevillningsutskottets vägnar:

ERIK RÖING.

Närvarande: herrar Röing, Wohlin, Johan Nilsson i Kristianstad, Boman, Pers, Bärg, Borell*, Johan Bergman, Månsson i Hagaström, Jönsson i Boa, Olsson i Ramsta, Johansson i Kullersta, Lithander, Olsson i Golvvasta, Bengtsson i Kullen*, Lövgren i Nyborg, Björnsson, Johansson i Hornsberg*, Alexis Björkman* och Björklund*.

* Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.

Reservationer:

av herrar *Wohlin, Johan Nilsson* i Kristianstad, *Boman, Borell, Jönsson* i Boa, *Lithander, Olsson* i Golvvasta och *Bengtsson* i Kullen, vilka ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till de i ämnet avgivna motionerna; samt

av herr *Olsson* i Ramsta, som anförde:

»Då jag biträdd det beslut, till vilket utskottet kommit, har det icke varit av principiella betänkligheter mot antagandet av förordning angående utförselbevis för råg och vete, utan därför att jag för närvarande anser en sådan åtgärd ej vara erforderlig.

Man bör enligt mitt förmenande först avvakta resultatet av lagen om belåning av spannmål för att se, vad inverkan detta belåningsinstitut kan hava på prisbildningen på den svenska spannmålsmarknaden, innan man ånyo upptager frågan om utförselbevis för råg och vete.»